

RAU, DƯA, TƯƠNG, CÀ... THẾ MÀ HAY!

Tết về thăm quê, đến bữa cơm chỉ có “rau, dưa, tương, cà, mắm, nhút” là quyển rữ tôi, còn thịt, cá thì chỉ ăn chiếu lệ. Anh chị tôi không bằng lòng còn cô cháu thì bình phẩm: “*Chú ăn cứ như là Bác Hồ. Nhà báo nhiều lần được gặp Bác có khác*”. Nghe thế, tôi gật mình: “*Áy chết! Sao cháu lại so sánh khắp khiêng thế, phạm thượng rồi!*”. Chị tôi đỡ lời: “*Cháu học lớp 12, được cái sáng dạ, ham sách báo, nhưng mạnh bạo quá, đang hăng say dự cuộc thi “Tìm hiểu đạo đức Bác Hồ” và muốn theo nghề báo của chú nữa đó!*”. Tôi nhìn cháu gật đầu và nảy ra ý “*xem xem cô cháu mình đã thu thập được những tư liệu gì về Bác Hồ*”, liền gợi ý: “*Chú không đồng tình với cháu về cách so sánh khắp khiêng vừa rồi*”. Cháu tự tin đáp: “*Có gì là khắp khiêng đâu chú. Bác Hồ quê Nghệ, chú cũng quê Nghệ. Bác thích thưởng thức đặc sản của quê, chú cũng vậy, quý hoá quá đi chứ!*”. Được dịp, tôi bảo cháu kể vắn tắt vài mẩu chuyện về khẩu vị của Bác Hồ. Cháu gật đầu lên tiếng:

Hồi chống thực dân Pháp, ông Lê Viết Lượng, chủ tịch Liên khu IV gửi ra Việt Bắc lọ cà dầm mắm biếu Bác Hồ. Bác thích ăn món này tới mức, một hôm đi làm việc xa, Bác dặn mấy cô nhà bếp nhớ dành phần cà dầm mắm cho mình, còn thịt cá thì cứ chia hết cho anh em. Cũng tại chiến khu, rau xanh lúc ấy khá hiếm, Bác bàn với nhà bếp “*chế biến nhút mít mà ăn thêm cho đỡ xót ruột*”. Thế là Người băm nhỏ quả mít xanh, rang thính, muối nhút làm mẩu cho các cô làm theo. Vài hôm sau, vại nhút lên men thơm phức, cuốn hút mọi người. Từ năm 1954, Bác làm việc ở Thủ đô, thường nhận được cả Nghệ, quả nhỏ, da trắng, cùi giòn... bà con trong quê gửi biếu. Bác ăn ngon lành và dặn các cô các chú phụ trách bếp ăn tập thể chế biến món đặc sản này cho ai cũng được thưởng thức.

“*Được lắm! Cháu nhớ và kể khá rành rọt*” - tôi khen và lại gợi ý: “*Những câu chuyện ấy diễn ra thời Bác xa quê, còn những dịp Bác về quê thì sao nào?*”. Cháu lại rành rọt kể: Tháng 6/1957, Bác về thăm Hà Tĩnh. Trong bữa cơm tại nhà khách tỉnh uỷ, Bác “*phần nà*” với đại tướng Nguyễn Chí Thanh và Bộ trưởng Trần Quốc Hoàn: “*Về quê mà chẳng được ăn bữa cơm nào có mắm và cà của quê*”. Tại Quảng Bình, lãnh đạo tỉnh “*mạnh bạo*” ghi thêm vào thực đơn món mắm Nghệ. Thủ vị thay, một lần, bữa cơm gần xong mà bát mắm ngon hãy còn dư một ít, Bác thân tình bảo ông Bí thư và ông Chủ tịch tỉnh: “*Hai chú xẻ mắm cho nhau, thêm cơm vào mà ăn cho hết, kéo phí của*”.

“*Khá lắm!*” - tôi gật đầu tâm đắc và thử sức cháu lần nữa: “*Cháu có nhớ chuyện nào nói lên sự gắn bó giữa dưa, cà và sự nghiệp lớn không?*”. Cháu đáp ngay: “*Có đấy a! Tháng 12/1961, Bác về thăm quê lần thứ hai. Nói chuyện với các đảng viên lão thành tỉnh nhà, Bác nêu rõ: “Đảng ta làm cách mạng, mọi việc đều xuất phát từ lợi ích của dân. Dân đói, đảng phải lo; dân thiếu trường học, đảng phải lo; dân ốm đau, đảng phải lo. Sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội, xây dựng chủ nghĩa cộng sản, đấu tranh thống nhất nước nhà... đảng phải lo; những việc cụ thể như tương, cà, mắm, muối... của dân, đảng cũng phải lo*”.

“*Tốt lắm!*” - tôi lại khen. Chị tôi gấp miếng thịt gà làm phần thưởng đặt vào bát con. Còn anh tôi thì nhắc: “*Chú có gì hay, bồi dưỡng thêm cho cháu?*”. Tôi liền đọc cho cả nhà nghe một đoạn trong cuốn sách “*Bác Hồ*” của nhà văn Mỹ Davit Hanberston đã thuộc lòng: “*Với nhân dân Việt Nam, Hồ Chí Minh là hiện thân của sự sống, hy vọng, đấu tranh và thắng lợi. Ông là một người lịch sự, khiêm tốn, nói năng hoà nhã, không màng địa vị, luôn luôn mặc những bộ quần áo đơn giản, ăn những món ăn dân giã. Một phong cách mà nhiều chính khách Phương Tây trong nhiều năm, đã chế giễu ông là thiếu nghi thức quyền lực. Cho tới một ngày nọ, họ mới ngộ ra: Chính cái giản dị, cái sùng bái sự giản dị ấy, cái khả năng hoà mình vào nhân dân ấy... là cơ sở cho sự thành công của Hồ Chí Minh*”.

“*Hay lắm chú ơi!*” - cháu tôi nói như reo và lấy sổ ra chép. Chị tôi tiếp thêm “*đặc sản*”. Anh tôi giục: “*Ta ăn đi chú! Rau, dưa, tương, cà, mắm, nhút quê nhà thế mà hay!*”.

Èm phố Vọng, 1/1/2008
Dương Quanh Minh